

УДК 615.2:339.13.021:615.12

**АНАЛІЗ АСОРТИМЕНТУ ЕКСТЕМПОРАЛЬНИХ ЛІКАРСЬКИХ
ЗАСОБІВ, ЯКІ ВИПУСКАЮТЬСЯ АПТЕКАМИ М. ХАРКОВА
ТА ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

Половко Н.П., Ромась К.П., Марченко М.В.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Вступ. Одним з традиційних напрямків фармацевтичної діяльності є виготовлення ліків в умовах аптек. Переваги екстемпоральних ліків перед ліками, приготованими промисловим способом це індивідуальний підбір складу ліків та дозування; 100% відсутність ризику фальсифікації лікарського засобу; повна відсутність допоміжних речовин для тривалого зберігання – консервантів; відсутність добавок, які надають привабливого зовнішнього вигляду – барвників, що сприяє зменшенню ймовірності виникнення алергічних реакцій на препарати індивідуального приготування; невисока ціна (без націнки на зберігання, доставку, рекламу і комерційне просування препарату).

Мета дослідження. Дослідити та проаналізувати стан екстемпорального виробництва та асортимент екстемпоральних лікарських засобів, які випускаються аптеками м. Харкова та Харківської області.

Методи дослідження. Дані реєстру місць провадження діяльності з оптової та роздрібною торгівлі ЛЗ та результати проведених досліджень з визначення асортименту екстемпоральних ліків у Харківському регіоні, перспективність і необхідність виготовлення екстемпоральних ліків, враховуючи їх переваги над лікарськими засобами промислового виробництва.

Основні результати. Піклуючись про здоров'я пацієнтів ряд аптек відроджують екстемпоральне виробництво, а ряд не втрачали свої позиції протягом всього часу функціонування (аптеки №200, 195, 11, 306 та інші.)

Відповідно до інформації реєстру місць провадження діяльності з оптової та роздрібною торгівлі ЛЗ ліцензію на виробництво лікарських засобів мають наступні аптеки Харкова: Гомеопатична аптека №1, Аптека №11, "Міжлікарняна аптека № 271", Аптека №329, Аптека №6 "Леда", Аптека №195, ЦРА №268, Аптека "ХМБЛ №18", Аптека №200, Аптека №1 Харківської міської клінічної багатопрофільної лікарні №25, Аптека №335 (Обласний аптечний склад), Аптека №431, Аптека №308, Аптека №9, Аптека №1 (військової частини А3306), Аптека №111 "Прана" та Харківської області: Аптека Лозівської центральної районної лікарні, Аптека Лозівської міської лікарні, ЦРА №63 (м. Куп'янськ), Аптека №1 Балаклійської центральної клінічної районної лікарні, Аптека №1 Валківської центральної районної лікарні, ЦРА №1 (м. Красноград), Аптека №1 Куп'янської центральної міської лікарні, ЦРА №79 (м. Ізюм), Аптека №346 (Обласний аптечний склад, смт Нова Водолага).

Проведений аналіз асортименту екстемпоральних лікарських засобів, що виготовляються про запас аптеками м. Харкова та Харківської області, показав переважання препаратів наступних фармакологічних груп:

- антисептичні ЛЗ для шкіри і слизових представлені наступними ЛЗ згідно загально прийнятої АТС-класифікації D08A D, D08A F, D08A G03, D08A J21**, D08A J57, D08A X, D08A X01Є, D08A X06, D08A X08, D08A X09**, D08A X10**;
- ЛЗ для лікування грипу та ОРЗ – R01A X10, R02A A20, R02A X09**, R07A X10**, N02B E51;
- мікстури заспокійливі – N07X X12**;
- ЛЗ, що використовуються у педіатричній практиці – A01A D11, A01A B11, D02A B01**, D02A B51**;
- ЛЗ для місцевої терапії в дерматології – D02A, D03A, D04A B, D04A X, D05A, D10A, D11A A, D11A F, D11A X;
- протигрибкові ЛЗ – D01A;
- ЛЗ, що використовуються у стоматології – A01A B11, A01A D11;
- ЛЗ, що призначаються для зняття болю у м'язах та суглобах – M02A X;
- протиалергійні ЛЗ – D04A A;
- ЛЗ для ректального застосування – A06A X01;
- лікувально-косметичні засоби – D11A C;
- також ЛЗ для зовнішнього застосування на основі нафталанської нафти.

Більш наглядно ця інформація представлена на рисунку 1.

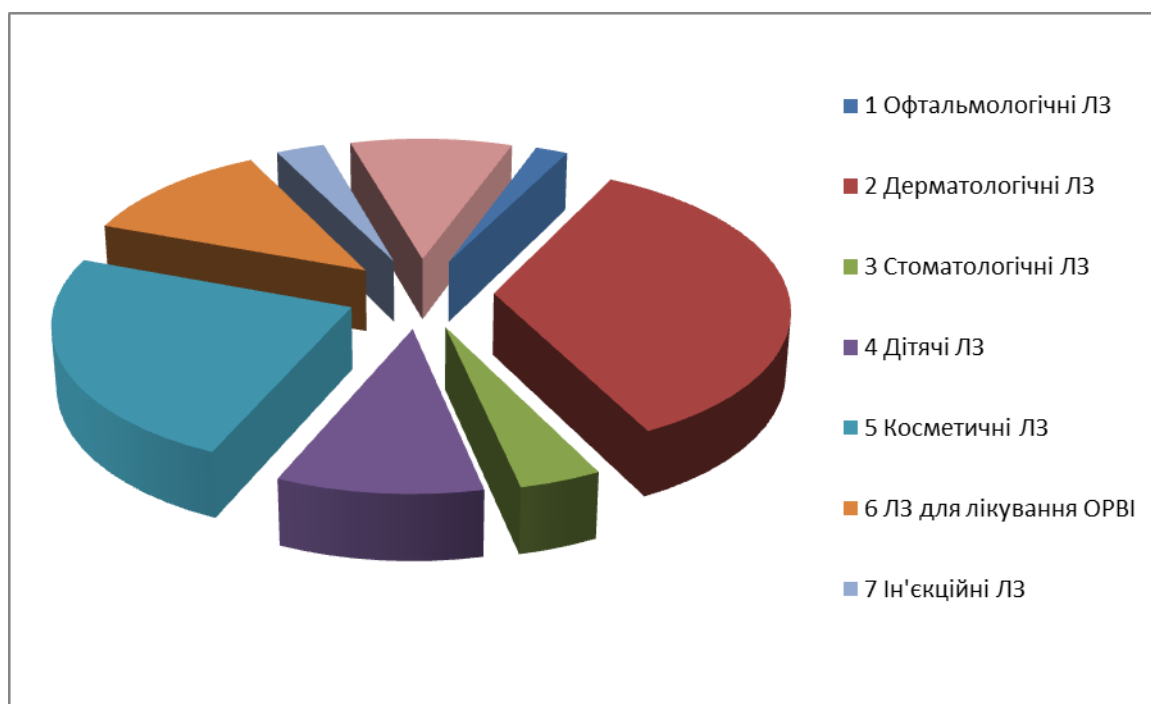

Рис. 1 Аналіз асортименту екстемпоральних лікарських засобів, що виготовляються аптеками м. Харкова та Харківської області за терапевтичною направленістю

Окрім перерахованих вище екстемпоральних лікарських препаратів безрецептурного малосерійного виробництва, у аптеках виготовляють велику кількість лікарських засобів за індивідуальним прописом лікаря.

Перераховані вище терапевтичні групи лікарських засобів екстемпорального виробництва представлені переважно рідкими лікарськими формами, про що свідчать дані рисунку 2. Це обумовлено підвищеним попитом, зручністю їх використання та відносною легкістю технології приготування вказаної ЛФ.

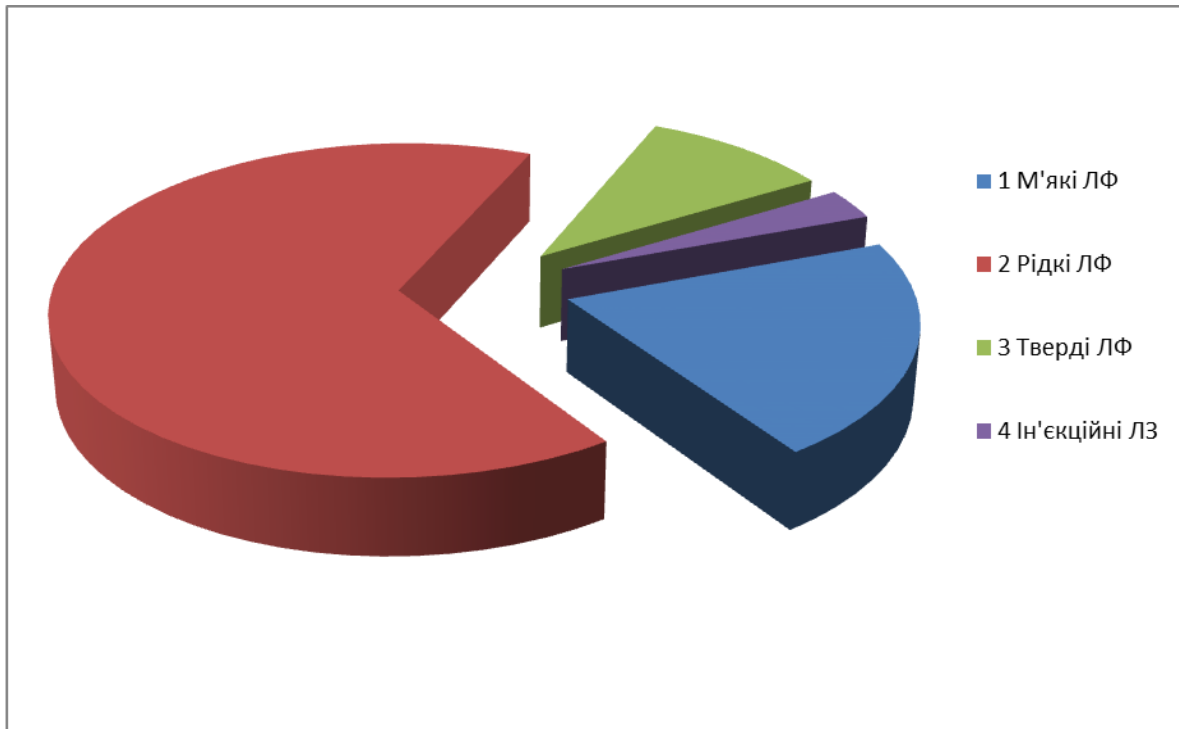

Рис. 2 Аналіз асортименту екстемпоральних лікарських засобів, що виготовляються аптеками м. Харкова та Харківської області за лікарськими формами

Також було встановлено, що номенклатура екстемпоральних ЛЗ безрецептурного малосерійного виробництва у м. Харкові та Харківської області представлена переважно препаратами для зовнішнього застосування, про що свідчать дані рисунку 3.

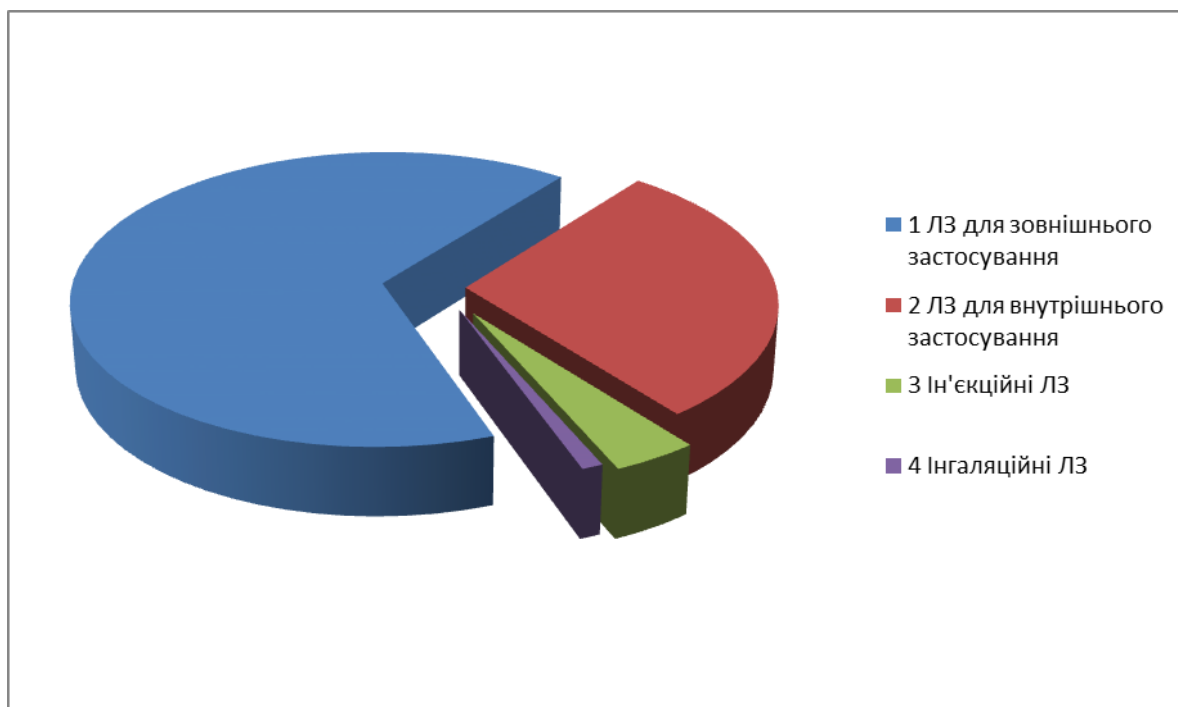

Рис. 3 Аналіз асортименту екстемпоральних лікарських засобів, що виготовляються аптеками м. Харкова та Харківської області за способом використання

Висновки. Таким чином, в обсязі проведеного вивчення асортименту екстемпоральної рецептури м. Харкова та Харківської області (у рамках вивчення малосерійного безрецептурного виробництва) було встановлено, що номенклатура лікарських засобів переважно представлена рідкими лікарськими засобами для зовнішнього застосування, що використовуються з профілактичною та терапевтичною метою у дерматології та косметології.

Список літератури:

1. Немченко, А. С. Организационно-экономические аспекты изготовления лекарственных средств в аптеках [Электронный ресурс] / А. С. Немченко, А.Н. Гавриленко // Провизор. – 2002. – № 10. – Режим доступа: http://www.provisor.com.ua/archive/2002/N10/art_05.php
2. Шibaева, А. Лицензионные условия и аптечное производство в Украине [Электронный ресурс] / А. Шibaева // Аптека. – 2013. – № 5 (876). – Режим доступа: <http://www.apteka.ua/article/206467>
3. Аптека «Леда». – Режим доступа: <http://leda.kharkov.ua/apteka/extemporal>
4. Аптека «Прана-фарм». – Режим доступа: <http://box.pranafarm.com.ua/ekstemporalnaya-retseptura/>
5. Аптека 911. – Режим доступа: <https://apteka911.com.ua/shop/ekstemporalnaya-retseptura>